

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

DOCHODZENIE I EGZEKWOWANIE ALIMENTÓW NA RZECZ OSÓB UPRAWNIONYCH

Poradnik sporządzony przez Stowarzyszenie Mazowsze Razem w ramach realizacji zadania polegającego na prowadzeniu punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w Powiecie Sierpeckim w roku 2021 ze środków pochodzących z budżetu państwa z części będącej w dyspozycji wojewodów, przez udzielanie dotacji celowej powiatom.

Autor:

Adw. Michał Rozkosz

**Stowarzyszenie Mazowsze Razem
Łętowo 3
09-470 Bodzanów**

**Starostwo Powiatowe w Sierpcu
ul. Świętokrzyska 2a
09-210 Sierpc**

Istota alimentacji

Istota alimentacji sprowadza się do zaspokojenia egzystencjonalnych i pozostałych potrzeb małoletniego dziecka, które samo nie jest w stanie ich zaspokoić. Obowiązek alimentacyjny rodziców wobec dzieci znajduje uzasadnienie w więzi pokrewieństwa oraz opiera się na dostarczeniu dziecku środków utrzymania, a także wychowania. W określonych sytuacjach możliwa jest także alimentacja byłego małżonka.

Środki utrzymania mają wymiar materialny. Są nimi np. żywność, mieszkanie, energia, opłaty i rachunki, leki, ubrania.

Środki wychowania to świadczenia niematerialne. Należą do nich w szczególności osobisty wkład pracy, troska o prawidłowy rozwój fizyczny i intelektualny dziecka, zapewnienie opieki dla osoby niepełnosprawnej lub w podeszłym wieku, umożliwienie uzyskania odpowiedniego wykształcenia przez dziecko, zapewnienie dostępu do dóbr kulturalnych.

W praktyce **pod pojęciem alimentów** rozumie się przeważnie alimenty pieniężne tj. comiesięczny obowiązek zapłaty na rzecz dziecka stałej kwoty pieniężnej.

Podmioty uprawnione i zobowiązane do alimentacji

Obowiązek alimentacyjny ciąży na krewnych w linii prostej i na rodzeństwie. Dotyczy on krewnych wstępnych, czyli **rodziców, dziadków** oraz zstępnych, czyli **dzieci, wnuków**.

Obowiązek ten opiera się przede wszystkim na więzach krwi, a nadto rozciąga na więzi powstające na skutek przysposobienia, a niekiedy powinowactwa.

Z praktyki:

Kiedy dziadkowie będą zobowiązani do alimentacji wnuka?

Aby dziadkowie byli zobowiązani do alimentów na rzecz swoich wnuków, musi wystąpić sytuacja, w której wnuk znajduje się w niedostatku, a ponadto nie posiada rodziców lub jego rodzice nie są w stanie sprostać obowiązkowi alimentacyjnemu na stałe bądź czasowo. Wtedy bowiem obowiązek alimentacyjny przechodzi z osób zobowiązanych w bliższej kolejności na osoby zobowiązane w dalszej kolejności, tj. z rodziców na dziadków.

Przesłanki dochodzenia alimentów

Rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania.

Poza powyższym wypadkiem uprawniony do świadczeń alimentacyjnych jest tylko ten, kto znajduje się w niedostatku (art. 133 § 1 i 2 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego). Rodzice mogą uchylić się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka pełnoletniego, jeżeli są one połączone z nadmiernym dla nich uszczerbkiem lub jeżeli dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się.

Ukończenie 18 roku życia nie jest czynnikiem pozbawiającym dziecko prawa do alimentów. Alimenty na dziecko przysługują do czasu osiągnięcia przez nie możliwości samodzielnego utrzymania się.

Z praktyki:

Kiedy pełnoletniość uprawnia do zwolnienia się z alimentów?

Rodzic mający pełnoletnie dziecko a znajdujący się w bardzo ciężkiej sytuacji materialnej (np. nie posiadający zatrudnienia oraz oszczędności), ma możliwość zwolnienia się od alimentów na własne pełnoletnie dziecko.

W sytuacji, gdy pełnoletnie i zdrowe dziecko zakończyło edukację w szkole, nie kontynuuje nauki, a nie poszukuje pracy - zachodzi uzasadniona podstawa do uchylecia się od alimentów na nie.

Czynniki wpływające na kształtowanie wysokości dochodzonych alimentów

Zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od **usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego** oraz od **zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego**.

POTRZEBY

MOŻLIWOŚCI

Wykonanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie albo wobec osoby niepełnosprawnej może polegać w całości lub w części na osobistych staraniach o utrzymanie lub o wychowanie uprawnionego. W takim wypadku świadczenie alimentacyjne pozostałych zobowiązanych polega na pokrywaniu w całości lub w części kosztów utrzymania lub wychowania uprawnionego.

Z praktyki:

Czy otrzymywanie środków finansowych z programu 500 plus wpływa na wysokość alimentów?

W myśl art. 135 § 3 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego na zakres świadczeń alimentacyjnych nie wpływają świadczenia wychowawcze. Popularnie zwane 500 plus nie może w konsekwencji stanowić podstawy do przyznania alimentów w niższej wysokości.

Podnoszenie świadczeń alimentacyjnych

Należy podkreślić, że raz ustalone alimenty, nie są ustalone „na zawsze” – wysokość alimentów może bowiem ulec zmianie.

Zgodnie z art. 138 k.r.o. w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Powyższe oznacza, że wysokość alimentów może ulec zmianie, gdy zmieni się wysokość usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego (np. pójście do szkoły oddalonej od miejsca zamieszkania) lub zmianie ulegną zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego (np. lepiej płatna praca).

Podniesienie alimentów jest możliwe w razie spełnienia się ww. warunku tj. zaistnienia zmiany stosunków usprawiedliwiającej żądanie zmiany orzeczenia określającego wysokość obowiązku alimentacyjnego. Obowiązujące przepisy nie określają minimalnego czasu, jaki musi upłynąć, aby móc żądać podwyższenia alimentów.

Sądowe i pozasądowe metody wykorzystywane w uzyskaniu alimentów

Alimenty mogą być dochodzone **na drodze sądowej** bądź za pomocą alternatywnych metod rozwiązywania sporów, w szczególności **mediacji**.

Pozew o alimenty wnosi się do sądu rejonowego właściwego dla miejsca zamieszkania powoda (dziecka) lub pozwanego (rodzica, od którego dochodzimy alimentów). Powodem jest dziecko, reprezentowane przez przedstawiciela ustawowego (rodzica).

Mediację można prowadzić na podstawie umowy o mediację (gdy postępowanie sądowe nie zostało wszczęte) bądź w oparciu o postanowienie sądu kierujące strony do mediacji. Ugoda zawarta przed mediatorem i zatwierdzona przez sąd uzyskuje moc równą wyrokowi sądowemu.

Z praktyki:

Czym różni się postępowanie sądowe od mediacji?

Mediacja jest szybszą i tańszą metodą rozwiązywania sporów przed bezstronną i neutralną osobą trzecią – mediatorem. W czasie mediacji strony same wypracowują treść ugody, rolą zaś mediatora jest moderowanie rozmowy. Aby mediacja była możliwa konieczna jest zgoda obu stron na podjęcie próby polubownego rozwiązania sporu. W przypadku jej braku jedyną drogą do ustalenia alimentów jest wszczęcie sprawy sądowej.

Koszty postępowania o alimenty

Strona dochodząca roszczeń alimentacyjnych oraz strona pozwana w sprawie o obniżenie alimentów nie mają obowiązku uiszczania kosztów sądowych (art. 96 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych).

Egzekucja alimentów wobec dłużników przebywających w Polsce i za granicą

Jeśli dłużnik alimentacyjny nie płaci alimentów określonych w tytule egzekucyjnym (wyroku bądź ugodzie), po nadaniu mu klauzuli wykonalności (uzyskaniu tytułu wykonawczego), można udać się do komornika sądowego, aby ten wszczął egzekucję.

Wniosek o wszczęcie egzekucji należy zgłosić do **komornika właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika**; wniosek o wszczęcie egzekucji można zgłosić również do komornika sądu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania wierzyciela.

Z praktyki

Czy wniosek o wszczęcie egzekucji podlega opłacie?

Wniosek o wszczęcie egzekucji nie podlega żadnej opłacie, a wydatki w toku postępowania (np. koszty korespondencji) pokrywa sąd.

Wniosek powinien zawierać wskazanie adresów stron postępowania, a także **numer rachunku bankowego**, na który komornik miałby przelewać wyegzekwowane kwoty. W razie braku owej adnotacji komornik będzie alimenty przekazywał **przekazem pocztowym**.

We wniosku należy wskazać dodatkowo, jaka jest wysokość zaległości. Jeśli dłużnik jedynie częściowo spłacał swoje zobowiązanie, wówczas należy oznaczyć dokładne daty i kwoty wpłat – pozwoli to na precyzyjne ustalenie przez komornika wysokości zadłużenia. Jeśli posiadamy informacje o majątku dłużnika (np. gdzie pracuje, czy posiada samochód lub nieruchomość) – warto zawrzeć je we wniosku egzekucyjnym, przyspieszy to bowiem postępowanie. Obowiązek ustalenia majątku i dochodu dłużnika spoczywa na komorniku.

Z praktyki

Czy przy sporządzaniu wniosku o wszczęcie egzekucji mogą liczyć na pomoc komornika?

Wielu komorników udostępnia przykładowe wnioski o wszczęcie egzekucji na swoich stronach internetowych. W wypełnieniu wniosku pomagają również często pracownicy kancelarii komorniczej.

Jeśli przebywający na emigracji rodzic uchyla się od płacenia alimentów, w pierwszej kolejności należy uzyskać w Polsce tytuł wykonawczy ustalający wysokość dochodzonych alimentów. Dalsze postępowanie zależy od tego, w jakim państwie mieszka dłużnik.

Egzekucja alimentów od dłużników przebywających zagranicą może odbywać się na dwa sposoby.

Pierwszy to skorzystanie z **Konwencji Nowojorskiej**. Na jej podstawie można zwrócić się do sądu okręgowego właściwego dla miejsca pobytu dziecka z wnioskiem o przesłanie do właściwego organu w państwie pobytu dłużnika dokumentów upoważniających do przeprowadzenia egzekucji alimentów zasądzonych przez sąd polski. Dzięki temu wierzyciel nie musi dochodzić alimentów samodzielnie - to sąd okręgowy będzie wykonywał za niego wszelkie czynności.

Za czynności podejmowane w trybie Konwencji nowojorskiej związane z przyjmowaniem wniosków i dokumentów uzasadniających roszczenia alimentacyjne nie pobiera się opłat.

Organ zagraniczny, w zależności od konkretnej sytuacji, kieruje sprawę do właściwego sądu w celu nadania polskiemu wyrokowi klauzuli wykonalności lub w celu zasądzenia alimentów.

Drugim sposobem egzekwowania alimentów jest dochodzenie roszczenia na podstawie **Rozporządzenia Rady (WE) Nr 4/2009**. Odnosi się ono do egzekucji na terenie Unii Europejskiej. Osoba nieotrzymująca alimentów może wystąpić za pośrednictwem sądu okręgowego właściwego dla swojego miejsca zamieszkania do specjalnego urzędu centralnego w kraju UE, w którym mają być dochodzone alimenty. Dzięki wskazanemu rozporządzeniu procedura alimentacyjna przebiega sprawnie, a alimenty będą szybciej egzekwowane w Polsce bez konieczności potwierdzania wykonalności zagranicznych orzeczeń.

Przesłanki uzyskania świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo.

W przypadku ukończenia przez osobę uprawnioną szkoły wyższej w trakcie ostatniego roku studiów prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego przysługuje do zakończenia tego roku studiów, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę uprawnioną 25 roku życia.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego należą się osobie uprawnionej do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeśli ich egzekucja okazała się bezskuteczna.

Egzekucja jest bezskuteczna, jeśli w okresie ostatnich dwóch miesięcy komornik nie wyegzekwował pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych. Bezskuteczność egzekucji komornik poświadcza odpowiednim dokumentem.

Za bezskuteczną egzekucję uważa się także niemożność wszczęcia lub prowadzenia egzekucji alimentów przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu przebywającemu poza granicami RP – przede wszystkim z powodu:

- braku podstawy prawnej do podjęcia czynności zmierzających do wykonania tytułu wykonawczego w miejscu zamieszkania dłużnika,
- braku możliwości wskazania przez osobę uprawnioną miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego za granicą.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, **jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 800 zł.**

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów – jednak **nie wyższej niż 500 zł.**

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego **nie przysługują:**

- jeśli osoba uprawniona została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w rodzinie zastępczej oraz
- gdy zawarła związek małżeński

Ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz ich wypłata następują na wniosek osoby uprawnionej lub jej przedstawiciela ustawowego. Wniosek składa się **w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej.**

Dłużnik alimentacyjny ma obowiązek **zwrotu właściwemu organowi należności** w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej wraz z ustawowymi odsetkami.

Karne i administracyjne środki przymusu wobec dłużników alimentacyjnych

Sankcje karne - przestępstwo niealimentacji (art. 209 kodeksu karnego)

Zgodnie z art. 209 § 1 k.k. kto uchyla się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące, podlega **grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.**

Jeżeli sprawca opisanego czynu naraża osobę uprawnioną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, podlega **grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.**

Sprawca może uniknąć kary za niepłacenie alimentów, jeśli w terminie 30 dni od dnia pierwszego przesłuchania w charakterze podejrzanego zapłaci w całości zaległe alimenty.

Ściganie za przestępstwo niealimentacji zasadniczo następuje na wniosek pokrzywdzonego, organu pomocy społecznej lub organu podejmującego działania wobec dłużnika alimentacyjnego. W sytuacji, gdy pokrzywdzonemu przyznano odpowiednie świadczenia rodzinne albo świadczenia pieniężne z funduszu alimentacyjnego, wówczas wniosku o ściganie nie potrzeba, gdyż następuje to z urzędu.

Sankcje administracyjne

Wobec osoby niepłacącej alimentów można zastosować sankcje administracyjne wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Administracyjne kary za niepłacenie alimentów są stosowane przez organ samorządu (wójta, burmistrza, prezydenta miasta).

Zanim jednak będzie można po nie sięgnąć, konieczne jest wszczęcie sprawy w sądzie cywilnym i podjęcie próby wyegzekwowania należności od dłużnika. Celem sprawy sądowej jest wydanie orzeczenia, w którym określona zostaje wysokość alimentów. Jest to tzw. **tytuł egzekucyjny**. Sąd musi nadać mu klauzulę wykonalności, dzięki której tytuł egzekucyjny staje się **tytułem wykonawczym** uprawniającym do skierowania sprawy do egzekucji komorniczej. **Bezskuteczność egzekucji** pozwala uruchomić środki administracyjne – na wniosek osoby uprawnionej do alimentów.

SĄD

KOMORNIK

URZĄD

Jakie sankcje administracyjne można zastosować wobec dłużnika alimentacyjnego?

- przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego u dłużnika,
- przekazanie danych dłużnika i informacji o zaległościach do biura informacji gospodarczej,
- zobowiązanie dłużnika do zarejestrowania się jako bezrobotny (gdy nie pracuje),
- zobowiązanie do podjęcia pracy zaproponowanej przez właściwy urząd (gdy nie pracuje),
- zatrzymanie prawa jazdy

Przedawnienie długu alimentacyjnego

Roszczenia o świadczenia alimentacyjne przedawniają się **z upływem trzech lat**. Tym samym, można wystąpić do sądu o tzw. zaległe alimenty za okres trzech lat wstecz – przed wniesieniem pozwu.

Jeżeli alimenty stwierdzone są prawomocnym wyrokiem sądu bądź ugodą – przedawnienie alimentów należnych za okres do wydania wyroku następuje **po upływie 10 lat**.

Obowiązek alimentacyjny względem byłego małżonka

Zgodnie z art. 60 § 1 k.r.o. małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia i który znajduje się w niedostatku, może żądać od drugiego małżonka rozwiedzonego dostarczania środków utrzymania w zakresie odpowiadającym usprawiedliwionym potrzebom uprawnionego oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego – powyższe oznacza, że byłym małżonkiem, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu

pożycia małżeńskiego, może domagać się, aby drugi małżonek był zobowiązany do świadczeń alimentacyjnych na jego rzecz.

Z kolei z art. 60 § 2 k.r.o. stanowi o możliwości żądania świadczeń alimentacyjnych od małżonka, który został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia – wówczas, jeśli rozwód pociąga za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej małżonka niewinnego, sąd na jego żądanie może orzec, że małżonek wyłącznie winny obowiązany jest przyczyniać się w odpowiednim zakresie do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb małżonka niewinnego, chociażby ten nie znajdował się w niedostatku.

Zasadą jest, że obowiązek dostarczania środków utrzymania małżonkowi rozwiedzionemu wygasa w razie zawarcia przez tego małżonka nowego małżeństwa, jednak gdy zobowiązanym jest małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za winnego rozkładu pożycia, obowiązek ten wygasa także z upływem pięciu lat od orzeczenia rozwodu, chyba że ze względu na wyjątkowe okoliczności sąd, na żądanie uprawnionego, przedłuży wymieniony termin pięcioletni.

Informacje dotyczące nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i nieodpłatnej mediacji świadczonych na terenie Powiatu Sierpeckiego

punkt	porozumienie z Gminą/Powiat Sierpecki	lokalizacja punktu nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego	harmonogram udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego	rodzaj poradnictwa	podmiot świadczący nieodpłatną pomoc prawną lub nieodpłatne poradnictwo obywatelskie
Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej					
1	Powiat Sierpecki	Starostwo Powiatowe w Sierpcu, ul. Kopernika 9	poniedziałek w godzinach 10 ⁰⁰ – 14 ⁰⁰ wtorek w godzinach 10 ⁰⁰ – 14 ⁰⁰ środa w godzinach 10 ⁰⁰ – 14 ⁰⁰ czwartek w godzinach 10 ⁰⁰ – 14 ⁰⁰ piątek w godzinach 10 ⁰⁰ – 14 ⁰⁰	nieodpłatna pomoc prawna	punkt został powierzony do prowadzenia Okręgowej Radzie Adwokackiej w Płocku oraz Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Warszawie
Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, w tym mediacje					
2	Gmina Zawidz	Gminny budynek w Zawidzu ul. Zielona 10	poniedziałek w godzinach 10 ⁰⁰ – 14 ⁰⁰	nieodpłatne poradnictwo obywatelskie	Stowarzyszenie Mazowsze „Razem” Łętowo 3 09-470 Bodzanów KRS 0000717180
	Gmina Gozdowo	Szkoła Podstawowa w Gozdowie ul. K. Gozdawy 21	wtorek w godzinach 10 ⁰⁰ – 14 ⁰⁰		
	Gmina Rościszewo	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rościszewie ul. Armii Krajowej 13	środa w godzinach 10 ⁰⁰ – 14 ⁰⁰	nieodpłatna pomoc prawna	
	Gmina Mochowo	Gminny budynek w Mochowie ul. Dobrzyńska 3	czwartek w godzinach 10 ⁰⁰ – 14 ⁰⁰		
	Gmina Szczutowo	Szkoła Podstawowa w Szczutowie ul. Lipowa 2	piątek w godzinach 10 ⁰⁰ – 14 ⁰⁰		

Informacje dotyczące nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i nieodpłatnej mediacji świadczonych na terenie Powiatu Sierpeckiego

Nieodpłatna pomoc prawna obejmuje:

- 1) poinformowanie osoby fizycznej, zwanej dalej „osobą uprawnioną”, o obowiązującym stanie prawnym oraz przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach, w tym w związku z toczącym się postępowaniem przygotowawczym, administracyjnym, sądowym lub sądownoadministracyjnym lub
- 2) wskazanie osobie uprawnionej sposobu rozwiązania jej problemu prawnego, lub
- 3) sporządzenie projektu pisma w sprawach, o których mowa w pkt 1 i 2, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądownoadministracyjnym, lub
- 4) nieodpłatną mediację, lub
- 5) sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym lub ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego w postępowaniu sądownoadministracyjnym oraz poinformowanie o kosztach postępowania i ryzyku finansowym związanym ze skierowaniem sprawy na drogę sądową.

Nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie przysługuje osobie uprawnionej, która nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej, w tym osobie fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą niezatrudniającą innych osób w ciągu ostatniego roku (pomoc de minimis).

Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje działania dostosowane do indywidualnej sytuacji osoby uprawnionej, zmierzające do podniesienia świadomości tej osoby o przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach oraz wsparcia w samodzielnym rozwiązywaniu problemu, w tym, w razie potrzeby, sporządzenie wspólnie z osobą uprawnioną planu działania i pomoc w jego realizacji. Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje w szczególności porady dla osób zadłużonych i porady z zakresu spraw mieszkaniowych oraz zabezpieczenia społecznego. Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje również nieodpłatną mediację.

Nieodpłatna mediacja obejmuje:

- 1) poinformowanie osoby uprawnionej o możliwościach skorzystania z polubownych metod rozwiązywania sporów, w szczególności mediacji oraz korzyści z tego wynikających;
- 2) przygotowanie projektu umowy o mediację lub wniosku o przeprowadzenie mediacji;
- 3) przygotowanie projektu wniosku o przeprowadzenie postępowania mediacyjnego w sprawie karnej;
- 4) przeprowadzenie mediacji;
- 5) udzielenie pomocy w sporządzeniu do sądu wniosku o zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem.

Nieodpłatna mediacja nie obejmuje spraw, w których:

- 1) sąd lub inny organ wydały postanowienie o skierowanie sprawy do mediacji lub postępowania mediacyjnego;

2) zachodzi uzasadnione podejrzenie, że w relacji stron występuje przemoc.

Nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie przysługuje osobie uprawnionej, która nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej.

Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego odbywa się według kolejności zgłoszeń, po umówieniu terminu wizyty. Z ważnych powodów dopuszcza się ustalenie innej kolejności udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Kobiecie, która jest w ciąży, udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego odbywa się poza kolejnością.

Wizytę w punkcie należy umówić telefonicznie pod nr **24-275-91-06** (w godz. 7³⁰ – 15³⁰), pod adresem e-mail: **npp1@powiat.sierpc.pl** lub on-line pod adresem: **http://www.np.ms.gov.pl/**

Osobom, ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą się stawić w punkcie osobiście, może być udzielona nieodpłatna pomoc prawna lub nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, z wyłączeniem nieodpłatnej mediacji, także poza punktem lub z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość.

Osoby doświadczające trudności w komunikowaniu się, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2017 r. poz. 1824), mogą przy udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej lub przy świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, z wyłączeniem nieodpłatnej mediacji, skorzystać ze środków wspierających komunikowanie:

Wymienionym osobom może być udzielona nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, z wyłączeniem nieodpłatnej mediacji, również przez zorganizowanie wizyty w miejscu zamieszkania tych osób lub w miejscu wyposażonym w urządzenie ułatwiające porozumienie się z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się lub w miejscu, w którym zapewnia się możliwość korzystania z pomocy tłumacza języka migowego.

Płock
2021